

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum XVIII

[urn:nbn:de:bsz:31-41582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41582)

per quod datur intelligi q̄ infirmis
 sit deo obediens p̄ ab eo de facili curari
 Et s̄m̄ aūt̄ in bethania q̄ domus obe-
 diencie interpretat̄ lazari ostendens sus-
 citauit. om̄s qui bone uoluntatis studio
 hinc m̄do morientes in s̄mi obediencie
 requiescant in uita et uia a deo susci-
 tandos. Ista aut̄ bethania erat marthe
 et marie per quas duplex uita s̄z actiua
 et contemplatiua significat̄ ut sit per hoc
 intelligi dē q̄ per obedienciaz homo per-
 factus in uita actiua et contemplatiua reddi-
 tur. **S**icut aut̄ de lazari q̄ postea m̄q̄ r̄sus-
 citatus in gestu signa locosa ostendit p̄ eo
 quate huius erumpnis quas moriens et uia-
 serat redditus fuit magis et̄ q̄ ante fuit
 amator uite illius penitabat eum uite ip̄s̄
 unde auḡ. **S**i possemus exaltare homines
 et cum ip̄s̄ p̄ter exaltari ut tales essent
 amatores uite permanentis quales sunt
 homines amatores uite fugientis creditur
 aut hoc factum ea die qua in eccl̄a solet le-
 gi s̄z feria sexta ante dominicaz de passi-
 one dom̄ni quom̄metu uero lazari demon-
 strat et̄ ibidem in honore b̄e marie mag-
 dalene constructa et grande monasteriū
 magna oliuarum silua circumdatum
 ubi erat abacia sancti lazari cum abba-
 tissa et monialib̄ ordinis sancti b̄ndicti
 multi ergo uideoz qui uiderant mira-
 que fecit ih̄s̄ crediderunt in eum nec mi-
 rum quia illud signū fuit d̄ne uirtutis
 manifeste ostensū et tale miracū non
 est a seculo auditum s̄z q̄ mortuus qua-
 driduarius in monumento resuscitaretur
 ad uitaz. Unde s̄m̄ auḡ. credit om̄e mira-
 culum quod ih̄s̄ circa lazari fecit quem
 ab ip̄o m̄s̄ inquilino destructa lege tarta-
 ra redire ad superos iussit. Fundas autem
 ex ip̄s̄ uideis abierunt eadem die ad phari-
 seos et n̄ciauerūt eis que fecit ih̄s̄ et celeb̄
 erant s̄mo de eo apud multos. **I**lli bono alima

lo zelo moti n̄ciauerunt quia sicut exi-
 gnis iusto boni comitū et proficiūt ita
 sicut mali obdūant et deficiunt. Boni q̄
 dem n̄ciauerūt eis ut mitigaret eos circa
 ihm̄ et prouocādo ut credent mali uero ut
 conatarent eos circa ihm̄ et prodendo ut se-
 uerent. **P**er bonos illi significat̄ qui bona
 in aliis sicut in se amant et om̄ia i bonū
 interpretant̄ per malos uero illi qui iudices
 suoz dei opera odys miserū et infamā
 contū. **O**ratio

Iesu benignissime qui quadridu-
 lazari ita fecerunt a sepulcro r̄sus-
 citasti et a uinculis soluce ac libe-
 rāre fecisti moueat obsecro iusticia misericor-
 tue super me miserum p̄cā delictōe offu-
 p̄tate mortuū mole male cōsuetudinis
 pressum et sepultum ita q̄ quadriduamim
 et fetidum et me a sepulcro uiciorū r̄suscitasti
 ut per confessioz fontē uiciorū r̄suscitasti a
 uinculis p̄ccatorū et mortis solue soluti ab oī
 seruitute p̄cā liberum in libertate glorie filie-
 tum dei ire concede. **D**e inspiracōe po-

tifici et phariseoz contra ihm̄ 100. c.

Prodito itaqz miraculo de su-
 citacōe lazari publico ponti-
 fices qui erant maiores ciuitatis
 et magis iudei et pharisei q̄
 uidebant̄ p̄cā alie religiofi
 ex quibus s̄m̄ eoz grauius erat moti sunt
 ad tractandum publice de morte xpi ex ira
 et inuidia q̄ de fama et gloria eius habēt
 et ad hoc faciendum collegerūt conciliū sab-
 bato mox sequē aduersus ihm̄ timentes si
 dimitterent eum sic uiuentem et signa talia
 facientem per ip̄m amittere et locū et gēte
 eo q̄ om̄is turba post eum iret et q̄ ardet
 et ip̄e facta eoz uana et abolenda eē docēt
Conciliū a conuocando ē d̄m̄ quia conuocari
 et congregari erant in unū malum cōs̄m̄
 Et hoc erat s̄m̄ conciliū quod habuerūt
 contra ihm̄ prius quidem querebāt eum

meritate nunc autem sententiam firmaverunt
 et quentes consilium apertum de morte eius tunc
 trauerunt videbant enim christum a populo tamquam re-
 gem honorari et quia mandatum erat roma-
 norum ut nullus nisi per eos deberet rex no-
 minari omnes enim qui se regem facit condicunt
 cesari ideo timebant quod si christum tamquam regem
 haberent romani ipsos rebelles reputaret et
 uenientes contra eos ciuitatem et locum destru-
 erent vel timebant etiam ne si christi doctrina pro-
 cederet templum et uniuersa religio ac rui-
 rencia eius uilipenderetur et iudei nullius mo-
 menti fierent et ideo romani ciuitatem eis
 auferrent eos quod in fructum dispergeret
 vel certe timebant ne si omnes in christum caderent
 nemo remaneret qui aduersus romanos ciui-
 tatem templum quod defenderet quoniam contra ipsum
 templum et contra suas patrias leges doctri-
 nas christi esse sentiebant. Pontifices et pharisaei
 sibi consulebant nec tamen credere uolebant
 plus enim perdit homines cogitabant quomodo
 alii scilicet christo nocent ut perderent quod quod sibi co-
 sulerent ne perirent. Timebant et quod consulebant
 quod trepidauerunt timore ubi non erat timor.
 Si enim christo credidissent si eum non occidissent
 nec locum nec gentem amisissent. Quod quia
 christum occidere non timuerunt et locum et gen-
 tem perdididerunt. Nam et romani post dei
 passioem et glorificationem tulerunt eis locum et gen-
 tem expugnando occidendo et transferendo.
 Temporalia perdere timuerunt et aeterna non
 cogitauerunt et sic utraque amiserunt. Tunc
 ut fugere egerunt sed quia egerunt non effuge-
 runt. Quid uobis profuit o m facti iudei
 quod tantum scelus commisistis nunc quia christo
 domino ut docuit scire nolulistis ideo diu
 caruistis dum enim illi fuerunt reges quibus
 uos spiritus facti estis mali serui bonorum
 seruos christi per ipsos omnes contumacias uias
 per ipsos dissipat consilia uia per ipsos
 retribuit scelera uia in capita uia ipse at
 domum quem interuenistis non uos seruos

ad liberos esse cupiebant quando dicebat
 si uos filius liberauerit uere liberi eritis
 Vos autem dominum deum regem et ipsam ueram
 libertatem non solum repudiastis uera etiam
 negare cupientes clamastis non habemus
 regem nisi cesarem. Considera nunc quod sunt
 hodie homines etiam religiosum habitum
 gestantes qui iudeos imitando temporalia per-
 dere metunt et aeterna non attendunt sicut uel
 quod non merito amittunt. Sub enim plures
 etiam religiosi qui temporalia quibus non iuste
 et oblique acquirunt uel sic acquirunt
 possidentes ea dimittere trepidant et pro
 his aeterna amittere non formidant. Et quia
 nunc cum iudeis tenebras diligunt interiores
 scilicet culpe ideo tunc cum eis in tenebris mit-
 tentur exterioribus scilicet gehenne. Tunc capphas
 quia pontifex fuit quid eis faciendum
 erat decreuit et per auctorem officii locum
 esse dicens. Prope dit ut unus homo etiam si
 bonus et iustus esset moriatur pro populo et
 populi consuetudine et non tota gens pereat si
 ille in uita maneat quia bonum cor magis
 est diligendum quam particulare. hinc patet
 manifeste quod passio inuidie et luoris con-
 christum et passio timoris perdit gentem et
 locum subuertebant in eis rationibus iudicium
 quia in nullo casu licitum est infeliciter mori et
 iustum per hoc enim non procurat scilicet ma-
 gis destruit commune bonum prope quod iudi-
 cio dei illud malum quod credebatur per mor-
 tem christi euadere scilicet destrucit locum et gentem
 hoc per mortem christi incurrerunt quia
 in pena huius peccati in locum et gentem
 destruxerunt quod per tyrum et uestra-
 sanum anno 703 post passioem christi est factum
 prophetauit autem capphas uicem humano
 generi mortem christi licet nesciens auctorem
 enim esset intentio capphas dare solummodo con-
 silium de morte christi pro temporalis periculi
 euasione contra populum iudeorum tamen uer-
 bum suum sic sonabat quod christus emet mori-

turus pro gente et populo et quia pro-
tulit fuit propheta quodammodo defuturo pro-
curat moriturus pro salute spirituali non
solum iudeorum sed etiam omnium gentium que
diuturne erant in ipso et per fidem congre-
gandi. Unde theodorus hoc autem ipse quidem pro-
dixit intencione si tamen spiritus sancti gratia
ore eius usata est ad futurum presagium huius
theodorus non tamen sequitur quod quicumque propheta
fuit propheta. Nam quicquid aliam concedit actus a-
liam rei cum tamen condicio ei non occidit
unde origenes non quicumque prophetizat propheta
est sic non quicumque ius prosequitur iustus
est sicut qui facit aliud opus propter huius
gloriam huius origenes. **E**xpediens autem et utrum
fuit christus pro nobis pati et mori ratione
triplici primo ad ostendendum vitam nos in-
dicium diuine dignitatis et pietatis. Secundo ad
soluendum patrum nostre redemptionis quod fuit
preciosus immutabili ihesu christi sanguis.
Tercio ad probandum exemplum nostre imita-
tionis ut sequamur uersaria eius. **I**nsuper
et alia triplici ratione expediebat christum mori
primo quia homo mortuus erat ideo ex-
pediebat ut ipse nostra morte destrueret et
hominem uiuificaret. **S**ecundo autem homo mortuus
quadruplici morte scilicet non culpe geheme et
et peccato in seipso diuine premissa destruit per
sua gloriosam resurrectionem. **T**ertio per sui sanguis
effusione. **Q**uarto per inferni exspoliacionem.
Quinto per sui uisionem resuscitacionem. **S**ecundo
quia homo erat perditus ideo expediebat ut
ipse ad nos ueniret ac morte subiret et sic
hominem perditum inueniret. **T**ercio quia homo
erat a deo diuisus et dispersus ideo expe-
diebat ut ipse homines in unum congregaret
et ad deum reuocaret. **C**apitulum ergo pro-
phetizauit quidem. **U**erba prophetie protulit
et tamen non erat propheta quia inspiracionem prophetiam non
accepit et domini prophetie non habuit statum
et balaam ubi secundum augustinum docemur etiam ho-
mines malos prophete spiritu futuri predicere

quod tamen etiam diuino tribuit sacro-
rituram ipsius facti scilicet summi sacerdoti quia
capitulum a semetipso hoc non dixit sed cum esset
pontifex summus sacerdos anni illius et misse-
ria habens in manibus non meritis suis pro-
phetizauit et spiritu dei locutus est quia ipse ignate
domini prophetiam protulit non ratione meriti sui
sed dignitatis officii et force unito pontifica-
lis contulit ei quodam sensum prophetandi unde
Crisostomus. **V**ide autem quia spiritus sancti gratia est a me-
re enim mala ualuit uerba profere prophetie
unde etiam quia est pontificalis uirtus patris
pontifex enim efficitur et si indiget existens pro-
phetizauit nesciens quod diceret. **O**re enim solum
usata est gratia damnata cor non contigit hec
Crisostomus. **O**mnis autem solus credimus malum platum
exaudiri et forte quia peccato carnis est et tunc
uocem dicit. **O**remus. cum mille aures faciunt in oratione
ut illa qui suis premit aliena non diluit et
huiusmodi datur autem capitulum fuisse pontifex
anni illius quia licet deus constatuisset summum sa-
cerdotem unum cum mortuo unum succederet pro-
ambrosio tamen postea euenit ut plures essent et
per annos singulos suis uicibus ministerarent.
In illo ergo die quod utili accepto consilio
cogitauerunt magis de finite quod plus ut christum
quod tamen possent inefficenter edicentes ut mu-
tus duceret in uisum licet enim ante habuissent
instructum et uoluntate inefficandi christum
tamen ex consilio capite diffinuerunt firmo pro-
posito hoc quod tamen possent adimplere. **O** prauum
consilium. **O** pessimi duces populi. **O** consiliarii
nequissimi quod agitis miseri quod uos furor ex-
agitat tantus. **S**ane ordinatio est hec quod pro-
positum. **Q**ue cum occasione dominum uerum ihesu christum
nomine ipse in medio uerum est que tamen nescitis
et intelligit omnia uerba uera et scriptura tenes
et corda. **S**ed sic si oportet ut deliberastis quia
tradidit eum pro suis in manibus uiris etiam
ergo hic iuxta destinatus erat morti ideo ab ipso
sabbato quo concilium collegerunt nichilominus
memorias diuine passionis in diuino officio

maxime in vmpnis et ubi tunc gloria patri
in nitroitu nisse et rppondit et quasi post
horaz eiusdem conatu publicum luctu sapiens
ecclia et suo compaens domo sicut membra
capiti obtine q̄ lugendo rarat uerillu regio
misteru crucis clauos et lanceas perforati
corporis et lye similia usq; ad diem passiois
nondi tunc plene quia nondū tradit erat
dñs in laustrarum manu dñdo dñas et ebdō =
modas illaz de passione dñi appella. ¶ **D**iuul =
gatiū aut flut istud consiliū de occasione xpi
habitu. ¶ Sapiens domus uolens dare locū
ite. ¶ **E**t cōaz quia nondū erant omnia completa
nec dum uenerit homo eius qua tradendus e =
rat et crucifigendū post consiliū cuius se ob =
puans palaz apud eos ambulare desit nec ad
aliquā ciuitatem pplataz abijt s̄ in regios iurta
desertū ubi pauci de iudeis erant et nō frequētia
insidiantū in ciuitatem offem que erat parua
et parum populata et magis secreta et ibi mo =
tabat̄ cum discipulis suis usq; ad t̄p̄e sue pas =
sionis p̄m̄quū. ¶ **S**̄ scitit ibi paucos diebus t̄i
ip̄is discipulis se occultans ad t̄p̄s ubi cr̄p̄o.
Ipi aut̄ q̄n om̄s loabant̄ et festum celebrabāt
tūc occultat̄ et in periculis fuit s̄ tamē p̄mane =
bant̄ cum eo. ¶ **I**llud uos estis qui p̄mansistis
mecū in temptacionibus meis. ¶ **E**t fugit domus
faciem nequissimoz suozum et hoc non fecit
p̄p̄t̄e potencie desm̄ s̄ ut alijs daret uiuendi
exemplum unde auḡst̄ non quia potencia ouis
defecerat in qua si uellet palaz cum iudeis cō =
seruaret̄ et nichil ei facerent s̄ exemplū disci =
pulis demonstrabat in quo appareret nō cō =
pctm̄ si fideles ouis oculis persequant̄ se subtra =
herent et fluorem sceleratoz latendo potius eu =
tarent q̄ se ostendendo magis accenderent s̄m
origē honestū et laudabile est imminente iam
periculo et agōe confitendi ih̄m non euitare cō =
fessioz nec recusare subire mortem gr̄ā ueri =
tatis s̄ nullus dz tradere occāz tante tēptatōi
et hoc p̄p̄t̄e duas rōnes p̄mo quia ualde p̄sup =
tiosum est periculis se ingerere p̄p̄t̄e inpperi

entiaz p̄p̄t̄e uirtutis que q̄nq; magis inue =
nitur et p̄p̄t̄e futuri euentus incertitudinem
s̄o ne nos mgerentes persecutoribus octoz =
p̄p̄t̄em eis ut magis impu et noui fiat
et nos de eoz delicto demus r̄p̄p̄t̄em et lu =
amus penas. ¶ **P**̄p̄t̄em autem erat pa =
siti uiderim hoc subdit̄ ad ostendendum
q̄ xpc̄ paruo t̄p̄e in ciuitate se occultauit
quia ante pascha in uelin uenit. ¶ **E**t ascēde =
runt multi ierosolimā de rigōe aū pascha
ut sanctificaret et mūdaret̄ se ip̄os oib̄
et factus ante festum ad digne cōcedendū
agnū paschalem q̄ nullus cōmedē debe =
bat nisi mundus. ¶ **P**̄p̄t̄em em̄ domus
per moyfen ut undiq; de tota iudea cōue =
rent ante pascha in uelin et ibi s̄m legem
in esum agni paschalis se mūdaret̄ et sic
purificari sollempnitati et esu agni mūdi =
mōti. ¶ **U**nde theop̄. Ascenderit autē aū
pascha ut purgarent̄ q̄m̄ quiaq; pecca =
uerant pascha non celebrabant nisi p̄ns ex =
p̄t̄ent̄ balneoib̄ et ieiunio ac iustu =
ta q̄n etiā quasdam deputatas oblatōes offe =
do hoc theop̄. ubi m̄forit̄ qui debent cōitari
q̄ ofōe oīe ieiunio ante debent purificari.
¶ **S**i em̄ hoc fiebat de agno figurati multo ma =
gis se homo debet sanctificare bonis opibus
ad digne t̄apiendum uerum agnū imacula =
tum corpus xpi. ¶ **E**t iudei obliti sue sanc =
tificatōis tractabat̄ de necē ueri agni et ip̄m
agnū ad ymolandum querebant in ip̄o loco
oracois festo sangnē innocentē m̄stere cō =
gredientes unde Criso. h̄ ueniant̄ in ceteri =
oribus se mūdare et ī t̄ciōib̄ per h̄ōitidū
um et sanguinem se cōm̄quare iudicabantur
ei et t̄p̄e festi t̄p̄e faciēbant̄ occasiois h̄ Criso.
¶ **E**uerebant ergo ih̄m et colloquebant̄ adm̄
ficiē in templo stantes. ¶ **Q**uid putatis quia nō
uenit ad diem festum. ¶ **Q**uia em̄ mirabant̄
q̄ in tanta congregatōe ad docendū nō uene =
rat ideo querebat̄ non quidem bene et ad
honorandum s̄ male et ad occidendū. ¶ **E**t

et notandum qd quando dies festus agit
 sancte semper dñs est in die festo fm illud
 ubi duo uel tres congregati fuerint in noie
 meo in medio eorum sum et ideo nos cog
 gati in domo dei queat ihm mutuo nos co
 solando et exortando ut ad diem festu nrm
 ueniret et nos sua pñcia sanctificet qñ uo
 non rō agit festum tunc non uenit ihus
 fm illud ysaie. festiuitates uas nō feram
 Et subdit euangelista quasi respondēs
 questionē corp dedentē em pontifices et
 pharisei mandatum ut si quis coguerit
 ubi sit ihc inducet patē publice ut appre
 henderent eum s; nñst potestatis ad occidē
 dū ppē h em ab eis sicut ab ingratis et ob
 stinatis rēcesserat usq; ad tpe quod sue pas
 sionē dispositum erat q; ut ait aug; nos
 qui som; ubi rē est q; ad deprecatō dei pñs
 idicemus iudeis ut sit utimā apprehendant
 cum per fidem **C**onspice igit; p̄ditos
 nepharios in suo consilio pessimo estuantes
 et dominu ihm ac discipulos tamq; pau
 peres et imbecilles recedentes **Q**uid tūc pu
 tus magdalena dixisse **Q** et qualis animi
 nū dominu ihm erat cum sit eū rēcode uider
 et audiret at; quare s; eum occidere uole
 bant potes tūc meditari dñas et serores et
 tūc cum magdalena remansisse et domnu
 ihm eas om; de tūc sua rēuersione tunc cō
 solatum fuisse **C**onsidera etiā quō dominus
 suos aduersarios quos solo nutu perde poterat
 tamq; imbecillis recedendo declinabat nec se
 saltem uerbis rēuando defendebat et eius
 māfuetudinem et hūilitatem nmtando o;
 deposite a maritudinem et furorem qua
 sit et corporis et aie habebis requiem

Domine ihu xpe magni consili au
 gēle qui consiliū malignitātū conf
 te si permissi nec illis resistere per potē
 tiaz s; magis cedere per paciā uoluisse ne
 delinquas me in errante iudicō aut uoio
 consilio mei arbitri uel hominū nec in

potestate aut temptatōe demonum ad
 turpem clementē me intus et foris dispoē
 et rege ac dirige multaz salutis etne da m.
 domine ut q; q; contra me dyabolice aut hu
 mane molunt; aduersitates redigat; ad
 nichilū ut illesus et de omi piculo ereptus
 letus tibi rēram a cōde gratiarū amert

De Ecce Lepsis a dno curatis v. v. c.

Lectum est autē cum cōplēt
 et appropinquaret dies as
 sumptionis ihu domini a s
 mundo ad patrem per passi
 onem et morte nō diuertit

s; firmavit faciem suā i. uoluntate naz
 per faciem desigatur a uoluntas in locum
 passionis et ut uer in iherosolima quia ibi oportē
 bat uerum agnum offerri ubi figuralis
 agnus solebat immolari **A**ssumptō ihu dicit
 lucas non solum fm tpe quo assumi debe
 bat per passio de hoc mundo ad patrem
 quia oportuit pati xp̄m et ita intrare in
 gloriā suā s; etiaz fm p̄ceptum de agno
 paschali qui decima die mens; p̄mi assume
 bat; de grege et domū mferabat; et serua
 batur usq; ad uesperaz xim; diei et tūc immo
 labatur **I**n hunc modum p̄p̄ decima die i.
 in ramis palmarum uenit ad locū passionis
 s; in iherosolima ubi tamq; uerus agnus erat pro
 uobis immolandus mansit q; ibi et cetera usq;
 dum passus est ut sic ueritas figure r̄spon
 det **P**o quo patet q; tpe sue passionis p̄e
 uidit q; deus et q; spontaneē non coacte est
 passus. **H**inc firmavit i. non leuē uoluit
 s; firmē et constant; disposuit ut uer in
 iherosolima ad sustinendum mortem ut ostendat
 se sponte passurum et suo exemplo disci
 pulos aīaret ad passio **S**ic et tu omne o
 pus bonum firmus et stabilis debes assū
 mere nec pp̄ temptatōes ab eo diuertere
Insante igitur tpe passionis quo transim
 graturus erat de mundo ad patrem p̄uāt
 dorsum galilee et faciem in iherosolima conuertit